

Jaunā pieeja mācībām Jūrmalas Valsts ģimnāzijā svešvalodu stundās (angļu valoda).

Daudzi paņēmieni un taktikas mūsdienīgai lietpratībai Jūrmalas Valsts ģimnāzijā pedagoģiskajā darbā ir izmantoti jau iepriekš, taču šobrīd lielākais izaicinājums ir tos mērķtiecīgi ieviest skolas ikdienā, ikvienā mācību stundā, ko mēs veiksmīgi arī esam iesākuši.

Lietpratībai jeb kompetencei ir jāmaina akcenti mūsu līdzšinējā darbā un tie būtu:

- lielāka skolēna iesaiste mācībās;
- pārmaiņa: no gatavu zināšanu nodošanas uz mācīšanās vadīšanu.

Mācīšanās pieeju raksturo:

- skaidrs sasniedzamais rezultāts skolēnam;
- jēgpilni uzdevumi un atbalsts;
- attīstoša atgriezeniskā saite (vērtēšana, lai mācītos)
- domāšana par mācīšanos.

Ļoti liela nozīme ir kā skolotāju savstarpējai sadarbībai skolas ietvaros, tā starppriekšmetu saitei, lai būtu iespējams plānot un veiksmīgāk realizēt mācību darbu Jūrmalas Valsts ģimnāzijā, īpaši svarīgi tas ir, lai skolēni spētu pāriet no viena izglītības posma uz nākamo, dziļāk veidot viņu izpratni un pilnīgāk attīstīt viņu prasmes. Svarīgi, lai pedagogi ģimnāzijā kopīgi veidotu mācību saturu un pieejas plānošanu, tāpēc jau šobrīd sanākam kopā un pētām jaunās programmas paraugus, izstrādājam vienotus tematus, atbalstām, savā starpā dalām darbus un cenšamies iedvesmot viens otru.

Attīstoša atgriezeniskā saite vai vērtēšana, lai mācītos Jūrmalas Valsts ģimnāzijā.

Lai ieviestu skolas ikdienas praksē vērtēšanu, kas ne tikai nosaka tavu pašreizējo atrašanās vietu, bet mudina doties uz priekšu pa pareizo ceļu, ģimnāzijā tiek ieviesti un izmantoti dažādi paņēmieni. Tie iekļauj idejas par informācijas iegūšanu, jautājumu jēgpilnu uzdošanu, sniedz skolēnam attīstošu atgriezenisko saiti, kā arī iedrošina gan godīgam pašvērtējumam, gan pozitīvam un atbalstošam klasesbiedru vērtējumam.

Daži piemēri no Jūrmalas Valsts ģimnāzijas svešvalodu stundām.

Uzzīmē seju (informācijas iegūšana)

Stundas vai aktivitātes nobeigumā skolēniem tiek lūgts uzzīmēt seju, kas parāda to, cik pārliecināti viņi ir par tikko apgūto. Smaidīga = skolēni gatavi doties tālāk vielas apgūvē, neitrāla seja = skolēni jūtas diezgan pārliecināti, bēdīga seja = skolēni nav pārliecināti par apgūto, ir nepieciešama vielas atkārtošana. Šis paņēmiens vairāk izmantojams jaunākajās klasēs, taču piemērotās situācijās, var tikt izmantots arī pat vidusskolai. Var arī izmantot iepriekš sagatavotas sejiņas un tās lūgt parādīt pēc katras piemērotas aktivitātes, lai skolotājs ātri izsecinātu situāciju klasē un attiecīgi reaģētu.

Kopsavilkuma teikums (informācijas iegūšana)

Lūdz skolēniem vienā teikumā uzrakstīt ko viņi jau zina par attiecīgo tēmu stundas sākumā un pēc tam vienu teikumu par to, ko ir uzzinājuši stundas beigās par to pašu tēmu. Pēc skolotāja ieskatiem var iekļaut precizējošāku jautājumu. Piem. Kāpēc? Kā? Ko? Utt.

Dalīšanās ar informāciju pāros (informācijas iegūšana)

Stundas beigās skolēni pāros dalās ar informāciju:

- 3 jaunas lietas ko viņi uzzināja šajā stundā,
- Kas izdevās apgūt ļoti viegli?
- Kas bija ļoti sarežģīti?
- Ko viņi gribētu apgūt vai papildināt turpmākajās stundās?

Luksofora gaismas (informācijas iegūšana)

Gada sākumā skolēni izgatavo sarkanas, dzeltenas un zaļas kartiņas. Stundas dažādos posmos skolotājs lūdz parādīt attiecīgo kartiņu, sarkana- nesaprotu, dzeltena- daļēji saprotu, zaļa – izprotu pilnībā. Tas ļauj skolotājam ātri reaģēt un saprast situāciju klasē.

Pasta zīmītes (informācijas iegūšana)

Skolotājs izdala vai skolēni paņem jau iepriekš sagatavotas mazas lapiņas, kur stundas beigās īsi uzraksta atbildes:

- Ko es iemācījos?
- Kas bija viegli?
- Kas bija grūti?
- Ko es gribu uzzināt?

Īkšķīšu info (informācijas iegūšana)

Stundas procesā vai beigās skolotājs lūdz parādīt skolēniem īkšķus, tādējādi iegūstot acumirkliņu atbildi:

- Uz augšu= visu saprotu
- Uz vidu = daļēji saprotu
- Uz leju= vajag paskaidrot, neko nesaprotu

Tabula (informācijas iegūšana)

Stundas sākumā skolēni uzzīmē tabulu ar 3 ailēm, kur pirmajā raksta to, ko jau zina. Otrajā ailē to, ko vēlētos uzzināt, bet trešajā to, ko viņi ir jaunu uzzinājuši.

Jautājumu stratēģiska un jēgpilna uzdošana.

Jautājumu uzdošana palīdz skolotājam identificēt un saprast skolēnu kļūdas, kā arī aizpildīt zināšanu robus. Tie dod skolotājam izpratni par to, ko skolēns zina, saprot un var izdarīt.

Lai iedrošinātu skolēnus kritiskajai domāšanai, komunikācijai un dziļākai izpratnei, tad ģimnāzijas skolotāji cenšas izmantot atvērtos jautājumus. Piemēram:

- Vai X ir svarīgs?
- Kāpēc X ir svarīgs?
- Kāpēc X?

- Ja nu?
- Kā tu ...?
- Vai tu vari izskaidrot....?

Uzdodot jautājumus, skolotājs izmanto vārdu “varētu” (might-angliski), lai iedrošinātu skolēnus domāt un meklēt papildus informāciju. Piem:

- Kāpēc skolotāji jautā jautājumus? = Kāpēc skolotāji varētu jautāt jautājumus?

Pirmais jautājums liek domāt, ka pareiza ir tikai viena atbildes, savukārt otrs ir atvērtāks, jau pēc būtības liek skolēnam nojaust, ka nevar būt tikai viena pareizā atbilde.

Gaidīšanas laiks.

Padomi:

- Dot 30 sekunžu laiku atbildes apdomāšanai
- Lūgt skolēniem pāros 2-3 minūtes pārrunāt atbildi ar prāta vētras metodi
- Lūgt skolēniem uzrakstīt īsas rakstiskas atbildes savās piezīmēs pirms sniegt gala atbildi
- Lūgt izdiskutēt ar partneri savas atbildes pirms sniegt gala atbildi

Jūrmalas Valsts ģimnāzijā svešvalodu skolotāji cenšas savās stundās attīstīt skolēnu kritisko domāšanu, padziļinātu jautājumu un atbilžu meklēšanu. Daži jautājumu paraugi:

Nevis “Vai smiltis ir saskaitāms vārds?”, bet “Kāpēc smiltis nav saskaitāms vārds?” Tādējādi tas ne tikai trenē atmiņu, bet tas liek domāt dziļāk.

Izaicināt skolēnu ar papildus jautājumiem: “Kāpēc tu tā domā? Pārlicini mani ar argumentiem, pierādījumiem vai paraugiem!”

Uzaicināt iesaistīties citus: “Marija, ko tu domā par Jāņa atbildi? Vai piekrīti? Kāpēc?”

Atgriezeniskās saite skolēnam Jūrmalas Valsts ģimnāzijā angļu valodas stundās

Komentāru rakstīšana

Laiku pa laikam ļoti vērtīgi ir praktizēt tikai komentāru rakstīšanu skolēniem, norādot stiprās un vājās vietas, kā arī uzlabojamās lietas, bet neliekot vērtējumus vai punktus par veikto darbu. Tas palīdz skolēnam koncentrēties progresam, nevis sodam vai atzīmju saņemšanai. Komentāriem vajadzētu būt vēršties uz attīstību, lai skolēns saprastu kas vēl būtu jāuzlabo. Ideālā variantā vajadzētu ieplānot laiku, lai ar skolēnu aprunātos par komentāriem un pārlicinātos vai tie ir pilnībā izprasti.

Laiks kļūdu labošanai klasē

Skolēniem tiek dots laiks kļūdu labošanai un darba uzlabošanai. Tas dod iespēju fokusēties uz atgriezenisko saiti ko devis skolotājs vai citi klasesbiedri, tas arī norāda, ka tā ir ļoti svarīga mācību sastāvdaļa un ir vērts tai tērēt laiku. Kļūdu labojumam noteikti jānotiek pozitīvā un atbalstošā klases atmosfērā.

Skolēnu savstarpējā vērtēšana

Divas zvaigznes un vēlme vai divas labas lietas un viena uzlabojamā

Piem:

- Šis ir patiešām jauks prezentācijas plakāts

- Man patiešām tas patīk, un tu esi iekļāvis visu svarīgāko informāciju
- Hmnn.., bet skatoties uz kritērijiem, tu neesi uzrakstījis virsrakstu, tāpēc visi nevar zināt tēmu.

Vērtējumu teikumi (skolotājs var tos uzrakstīt uz tāfeles)

Man patīk tavā darbā....., tāpēc ka

Es domāju, ka nākamreiz tev vajadzēt....., jo ...

.....ir labi, jo.....

Mācību siena

Klasē viena siena tiek atvēlēta skolēnu pozitīvajiem vērtējumiem vienam par otru.

Piem: Jānis uzlaboja vārdaizrunu. Dace uzrakstīja perfektu eseju. Ilzei bija visinteresantākā prezentācija. Juris šodien droši uzstājās prezentējot savu darbu.

Savstarpējā pāru pārbaude

Skolēni tiek lūgti izlasīt viens otra rakstītos darbus un pievērst īpašu uzmanību konkrētām lietām, piem. pareizrakstība, pagātnes laiku izmantošana utt. Runāšanas uzdevumu laikā skolēniem komentē viens otra veikumu – cik interesanti tas bija, tēmas atbilstība, vārdu krājums utt. Skolotājam ir jābūt ļoti uzmanīgam, lai savstarpējā komentēšana nevienu neaizvainotu, lai tā attīstītu, nevis radītu negatīvas emocijas vai kompleksus.

Materiālu sagatavoja Jūrmalas Valsts ģimnāzijas angļu valodas skolotāja S. Sila

2020. gada maijs